

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben hához hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Videkce postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Lapok szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől az
Ünnep utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 101. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 május 5.

Áttörtük az orosz harc vonalat.

**Fényes győzelem Gorlicénél. 30,000 orosz hadifogoly,
24 ágyú, 64 gépfegyver a zsákmány.**

Gorlicét, Galícia egyik nyugati kis városát a magyar, német és osztrák katonák vitézsége és Mackensen német tábornok zsenialitása beírta az oroszok vérével a világtörténelembe.

A kárpáti harcok legjelentősebb eseménye játszódott le Gorlicénél: a szövetséges seregek óriási erővel

**viasszaszorították az orosz sereget, közbeekel-
ték magukat a keleti és északi orosz hadsereg
csoportok közé s ezzel a harc vonalat áttörték.**

A Kárpátokra ráfekvő orosz erővel szemben a győzelemnek csak egy lehetősége van: a harc vonal áttörése. Ilyen óriási harc vonalnál a moltkei stratégia elve, az átkarolás csaknem lehetetlen. Vissza kellett térni a napoleoni stratégia vezérmotívumához, az ellenséges harc vonal áttöréséhez.

Maguk az oroszok is ezzel próbálkoztak eddig. A duklai, az uzsoki szorosnál a mi kárpáti harc vonalunkat akarták áttörni, hogy azután kettészakitott seregünkkel könnyebben elbánhassanak. Nem sikerült. Az orosz katona nem támadásra született. Ellenben a mi seregeink most, a tavasz kinyíltával fölfedezték az orosz sereg legérzékenyebb pontját Gorlicénél. Az orosz harc vonal itt hajlik északra, itt nem vártak az oroszok semmiféle támadást — s itt sikerült az orosz harc vonalat váratlanul áttörnünk.

Tisza István miniszterelnök Isten oltalmát kérte tovább is a szövetségesek fegyvereire. Isten adta ezt a nagy győzelmet, Isten kegyelme legyen velünk továbbra is.

A miniszterelnök a gorlicei diadalról. A nagy győzelem hire a Házban.

Budapest, május 4. A képviselőház mai ülésén fél 1-kor, amint Sztéryni József képviselő befejezte beszédét, felállott gróf Tisza István miniszterelnök és jelentette a Háznak, hogy hozzá éppen most érkezett jelentés szerint az osztrák-magyar és német csapatok Nyugat-Galiciában tegnapelőtt elért nagy sikerüket és előrenyomulásukat folytatván, elfoglalták az oroszok vonalát a Kárpátoktól a Visztuláig. Ezen nagy siker folytatásaképpen a tegnapi napon a szövetséges csapatok keleti irányban győzelmesen előrenyomultak és gyors visszavonulásra kényszerítették az oroszokat, akiket üldöznek. Ma még megközelíthetőleg sem ítéhető meg ennek a

győzelemnek hordereje, valamint a tegnapi és tegnapelőtti ütközet folyamán ejtett zsákmány. Ez alkalmommal csak annyit jelentek:

64 gépfegyver és 24 ágyú került a kezünkbe. A hadifoglyok száma már eddig a 30,000-et meghaladja és ez a szám még nem a végleges.

A képviselőház összes tagjai pártkülömbőség nélkül felállva helyeikről, hallgatták meg a miniszterelnök jelentését és percekig tartó dörgő tapssal és éljenzéssel kísérték azt.

A miniszterelnök beszéde után gróf Apponyi Albert állott fel és

javasolta, hogy ezen nagyszerű haditények alkalmából a képviselőház adjon mélyen érzett hálójának és elismerésének kifejezést vitéz katonáink és szövetségeseink iránt.

Beöthy Pál elnök a képviselőház általános lelkes tetszésétől kísérvé javasolta, hogy a képviselőház a nagy győzelem alkalmával intézzen hódoló és szerencsekívánó táviratot a királyhoz, valamint a hadsereg főparancsnokhoz. Az ünnepélyes pillanatra való tekintettel az elnök az ülést felfüggesztette.

A gorlicei áttörés terve Conrad vezérkari főnöktől származik.

Frigyes főherceg és Károly Ferenc trónörökös a fronton. Budapest örömmámorban.

Budapest, május 4. (Saját tudósítónktól.) A sajtószállítás jelenti, hogy a nyugat-galiciai győzelmes áttörés terve Conrad vezérkari főnöktől származik. Javaslatára Mackensen német tábornokot hadseregével átvezényelték a nyugat-galiciai frontra.

Mackensen átvette az egyesült seregek főparancsnokságát. A támadást megelőző napon április 30 án Frigyes főherceg, Károly Ferenc trónörökös és Conrad vezérkari főnök a vezérkarral a frontra utaztak. Vasárnap tanui voltak az orosz front áttörésének a lángokban álló Gorlicénél.

Hétfőn este már az oroszok Tarnow kiürítésére készültek. Tüzérségünk hatása megsemmisítő volt.

Az orosz hadosztály valamennyi tábornoka meghalt, megsebesült, számosan megsérültek. Egész állásokat elsöpörttek a csapataink. Azután következett a roham. A még életben maradtakat elfogták.

Budapest köz- és magánépületeit a győzelem hírére fellobogózták.

Hófer jelentése a nagy győzelemről.

Budapest, május 4. (Hivatalos.) Németország és Ausztria-Magyarország szövetséges csapatai hű fegyverbarátságban új győzel-

met vívtak ki. A nagyon megerősített arcvonalat, amelyet az oroszok a limanovai győzelmes csaták után visszavonulásuk óta Nyugat-Galiciában a Visztula és a Kárpátok főgerince közt tartottak egész terjedelmében elfoglaltak. A támadást folytatva az osztrák-magyar és német haderők tegnap Frigyes főherceg tábornagy, hadseregfőparancsnok szemeláltára az egész arcvonalon újabb sikereket küzdöttek ki. Feltartózatatlanná tovább vonultak Kelet felé és nagy orosz erőket sürgős visszavonulásra kényszerítettek.

Az összeredmény jelentősége még megközelítőleg sem tekinthető át.

A hadifoglyok száma eddig több mint 30.000-re növekedett és óráról órára tovább nő. Az elfoglalt számos orosz hadállásban tömegtelen hadianyagot zsákmányoltunk. 22 ágyú és 64 géppuska van az eddigi zsákmány közt. Az összes többi arcvonalakon a helyzet magában változatlan. Hőfer.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 4.

(Tudósítónk távirata.) A képviselőház ülésén Beóthy Pál elnökölt, aki az ülés megnyitása után bejelentette, hogy Andrássy Béla gróftól vitéségéért a vaskereszttel tüntették ki.

Az indemnitási javaslatához Szerényi József szólott, aki nagyobb beszédben vázolta a kormány mulasztásait gazdasági téren. A költségvetést nem fogadja el. Kifogásolja, hogy a kormány beszüntette a beruházásokat a gazdasági élet folytonosságának biztosítása nélkül. — Elismerte a kormány szociális érzékét a hadbavonultak családjainak segélyezésénél s a kisiparosok támogatásánál.

Ezután általánosságban kritizálta a kormány működését.

Ezután Tisza István miniszterelnök szólt fel s elöadta, hogy a hadiszállásról érkezett jelentések szerint csapataink tegnapelőtt Nyugat-Galiciában áttörték az oroszok hadállásait s ezáltal az egész frontot a Kárpátoktól a Visztuláig elfoglalták. Tegnap seregeink keleti irányban folytatták előnyomulásukat. Tisza ezután elmondotta a nagy győzelem eredményeit. Beszédének e részét lapunk háborus táviratai között közöljük.

A képviselőház ülését a szünet után folytatják. Preszby Elemér a legnagyobb elismerését fejezi ki küzdő csapataink iránt. Nagy és lelkes éljenzés. Preszby azután az indemnitás ellen beszél. Zboray Miklós szintén. Ma tovább folytatják a tárgyalást. Az ülés 6 órakor ért véget.

Az oroszok kárpáti visszavonulása.

Bécs, május 4. (Saj. tud.) Az orosz vezérkar, hogy a kárpáti vereség kudarcait lehetőleg elleplezze, azt a magyarázatot adta, hogy az orosz hadvezetőség azért akart a Kárpátokban előnyomulni, hogy balszárnyát a tervezett nyugat felé irányuló előretörésnél biztosítsa. Ez a magyarázat azonban teljesen hamis, amit legjobban bizonyít az, hogy az orosz balszárny most sokkal ve-

szélyeztetebb helyzetben van, mint volt a kárpáti offenzíva kezdetén. Hasonlóképpen Stanislaunál és a Stryj völgyében támadásra kész csapataink állnak, melyek teljesen megtisztítják a kárpáti hágókat az oroszoktól, akik mindenütt elvesztették dél felé való összeköttetésüket. Bukovinában és Galiciában a forgalom éppen olyan, mint béke idején.

Przemysli tábornokaink fogságban.

Bukarest, május 4. Bukarestből jelentik, hogy Kuzmanek altábornagyot, Przemysl volt parancsnokát Bogutsar ba internálták.

Ezzel egyidejűleg közlik, hogy Tamásy altábornagy, akit Birjutsk-ba internáltak, táviratot küldött a feleségének Bécsbe és értesíti, hogy jól van.

Az áruló horvát képviselő Pétervárot.

Pétervár, május 4. (Bukaresten át.) Supilo Ferenc, volt horvát képviselő jelenleg az orosz fővárosban időzik s ott élénk agitációt fejt ki.

Repülőgépről bombázott hajók.

Budapest, május 4. Scutariból jelentik, hogy április 25 én egy magyar-osztrák repülőgép Plavniceánál sikerrel bombázott két élelemmel megrakott uszályhajót.

Elsülyesztett német buvárhajók.

London, május 4. Az admirális jelentik, hogy azt a két német torpedónaszád, amely a Columbia nevű angol cirkálót elsülyesztette, angol hajók üldözésbe vették és elsülyesztették.

A Dardanellák ostroma.

Budapest, május 4. A török főhadiszállásról jelentik:

Az ellenség Ari-Burnu mellett mozgási szabadságát fokozandó, balszárnyával megkísérelte az előretörést, azonban ellentámadásunk a völgybe szorította hátra. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. Tüzérségünk felgyújtott egy ellenséges szállítóhajót. Az Agamemnon, a Bumu fokot bombázni akaró páncélost négy lövés érte, mire visszavonult.

Csendőreink az Aegei-tenger partján egy szigeten egy tisztet és két ellenséges matrózt lőttek agyon, akik ellenséges buvárhajókból szállottak a partra.

A törökök harcai.

Konstantinápoly, május 4. A főhadiszállás jelentik:

Ari-Burnu mellett álló ellenség, hogy

mozgásszabadságát fokozza, ma balszárnyával újabb előretörést kísérelt meg, de ellentámadásainkkal a magas sziklafalakkal körülvett völgybe szorítottuk és a tengerpart felé nyomtuk vissza, miközben nagy veszteségeket szenvedett. Ugyanekkor tüzérségünk tüzelése egy ellenséges szállítóhajót felgyújtott. A part közelében álló több szállítóhajó gyorsan eltávozott.

Tegnap az Agamemnon páncélos cirkálót, amikor Bulairt bombázni akarták 4 lövedékük érte. Az Agamemnon visszavonult anélkül, hogy a tüzelést folytatta volna. A mi csendőreink és 7 angol tengerészkatona között, akiket egy ellenséges tengeralattjáró naszád a Bodrum közelében levő lakatlan aegei-szigeten partra szállított, összeütközés keletkezett, amelynek folyamán a 7 angol tengerészkatona, akiket egy tiszt vezetett, egytől-egyig elesett. — A többi harcra semmi jelentős nem történt.

Egy német léghajó és az angol tengeralattjárók harca.

Berlin, május 4. A Wolf-ügynökség jelentik: Május 3-án egy német tengerészeti léghajó az Északi-tengeren több angol tengeralattjáróval csatába bocsátkozott. Bombát dobott a tengeralattjárókra és egyiküket elsülyesztette. A tengeralattjárók ágyúkkal lőtték a léghajóra, de nem találták. A léghajó sértetlenül visszatért. Von Behneke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy üzletemben készülnék a legszebb tavaszi és nyári öltönyök, felöltők és szalon ruhák a legjutányosabb árban.
A főtitkarszolgálat szállítója.

Készíték továbbá bármely fegyvernemhez előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul 24 óra alatt.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

BUMBERA ISTVÁN, papi, polgári és egyenruha szabó
Bazár-épület, a színházzal szemben. Helyi és vidéki telefonszám: 869.

Műlábas kerékpározó és lovagló.

Tölcser Lajos találmánya iránt az egész Magyarország és Ausztria érdeklődik.

Pár héttel ezelőtt részletesen beszámoltunk Tölcser Lajos rendőrellenőr találmányáról. Azóta az érdekes esemény híre bejárta nemcsak a magyar sajtót, de az osztrák, sőt a német lapokat is. A mai világháborúban ezrek és ezrek vesztik el lábukat, érthető tehát, hogy Tölcser találmánya mindenfelé a szenzáció erejével hatott.

Azóta Tölcser egyáltalán nem pihent. Az először megkonstruált műlábat, bár az orvosok teljesen tökéletesnek találták, tovább tökéletesítette. A szállóhegyen berendezett kis lakásán oly pompásan oldotta meg a nehézdolgot, hogy ma már senki se mondja Tölcserre, hogy műlábon jár. A napokban p. o. megint megjelent a régi hivatalában a falábu rendőrellenőr és felkereste Réz Bertalan rendőrrakapitányt, akinek részletesen beszámolt újabb munkájáról. Hogy mennyire tökéletes tölcser találmánya, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a rendőrségre kerékpáron jött be a hegyről a műlábas rendőr, sőt a rendőrségen az egyik lovasrendőrt leszállította a lóról és úgy pattant fel a páripa hátára, mintha kutya baja se volna a lábának. Az utcán senki sem akarta elhinni az ügyes feltalálóról, hogy műlábon jár. Tölcser nyilatkozata szerint ép oly munkaképesnek érzi magát, mint ezelőtt volt. Lába hiányát egyáltalán nem érzi.

Még az az előnye is megvan az új lábamnak, hogy nem törí fel a cipő és nincs bajom a tyukszemmel! Mondja nevetve a rendőrellenőr.

Annál több baja van azonban a mindenfelől érkező levelekkel. Egész kis irodát nyithatna csak a válaszok adására. Naponként 8-10 levelet hoz a posta. Különösen sok az olyan levél, melyben a béna katonák kérnek felvilágosítást találmányáról. Az orvosi műszergyárosok ajánlatai meg éppen halomszámra fekszenek a kis műhelyben.

A múlt héten p. o. Bécsből egy nagy gyár vezetője kereste föl Tölcserét és tett nagyon előnyös ajánlatot neki. Budapestről szintén sok gyáros kéri hogy találmányának értékesítésével őt bizza meg. Nem ritkák aztán a következő tartalmu levelek sem.

Tölcser Lajos rendőrellenőr urnak
Nagyvárad.

Több illusztrált ujság érdeklődik az Ön tisztelt személyének arcképe iránt, s mi vagyunk a képes ujságok képviseletéből megbízva, hogy azt beszerezzük.

Tisztelettel kérjük uraságodat, hogy fényképét a fentebbi célból kölcsönképen hozzánk küldje meg. Önnek semminemű költsége sem lesz, s a képet használat után azonnal sértetlenül visszaküldjük. A képnek a lapokban való megjelenése után nem fogjuk elmulasztani, hogy önnek a illető ujságokat elküldjük.

A fénykép átengedését előre is köszönve vagyunk

mély tisztelettel:
Welt-Press-Photo
Wien, III. Paracelus-gasse 6.

Hogy Tölcser mit fog csinálni találmányával, afelett még egyelőre nem határozott, hogy azonban már megalapította szerencsésjét, az bizonyos.

Drágább lesz a piac.

Az élelmiszerek árának emelkedése.

Egy kiló marhahus négy korona.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala megállapította ismét egy hétre a piaci élelmiszerek árát s arról tájékoztatóban értesíti a város közönségét. Ebből a tájékoztatóból azt látjuk, hogy ismét emelkedett az élelmiszerek ára. Különösen a husra mondhatjuk, hogy nem is felment az ára, hanem egyenesen felugrott.

A marhahusnak az ára 3 korona 60 fillérről 4 koronára, tehát kilónként 40 fillérral emelkedett.

Emelkedést látunk a főzelékeknél is. A babnak az árát 80 fillérben állapították meg, holott még tegnap is, a kofák nem kértek többet 70 fillérről literenként. Vagy talán azért emelték hivatalosan oly magasra a bab árát, hogy ne tűnjék fel a város által árult bab drágasága?

De emelkedést mutat majd minden főzelék, sőt még a hal is.

A rendőrség által kiadott tájékoztató különben a következő:

Az alábbi élelmicikkek piaci áraitól, mely árak úgy az eladó, mint a vevőközönség részéről a rendőrhatalóság elfogadhatónak tart.

Eme piaci árak hatálya május 5 től 15 ig terjed.

Főzelékek: Burgonya kicsinyben: városi 1 klg. 12 fillér, burgonya piaci 14 fillér, fehér bab városi 1 klg. 110 fillér, bab piacon 1 liter 80 fillér, tarka bab 76 fillér, borsó 1 klg. 130 fillér, savanyu káposzta 40 fillér.

Lisztneűek: Nullásliszt 1 klg. 82 fillér, főzöliszt 48-52 fillér, kenyérliszték kilogramonként 48-50 fillér, kenyér pékek-nél 50 fillér, viszontelárusítóknál 52 fillér kilogramonként.

Hal: Élőhal kilogrammja 3 kor., nem élő 2 kor. 40 f. és 2 kor.

Tojás darabonként 10 fill.

Husneűek a következő árban árusítatnak:

Marhahus 1 kgr. 4 kor., borjúhús eleje 3 kor. 60 f., hátulja 4 kor., Sertéshus 3 kor. 20 f., háj 5 kor., szalonna városi 4 kor. 64 f., piaci 4 kor. 80 f.

Zsir: elsőrendű városi zsír felesleg mellett 5 kor. 44 f., piaci zsír 5 kor. 60 fillér.

Rendőrfőkapitányság.

Hencz Károly mentelmi ügye.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház mentelmi bizottsága Beöthy László elnöklésével ma délután ülést tartott, amelyen Hencz Károly mentelmi ügyét tárgyalták. A budapesti kir. ügyészség Hencz Károlyt azzal vádolta, hogy mint az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület ügyvezető-alelnöke, társaival egyetemben e jótékonyra alapított egyesület vagyonát hűtlenül kezelte és előmozdította, hogy a pénzügyminiszter által napközi otthon létesítése céljából engedelmzett sorsjáték jövedelme illetéktelen kezébe jusson. A forgalomba hozott 150.000 darab jótékonyági sorsjegy jövedelme az egyesület megvédolt tisztviselőinek keze között elkallódott. Az egyesület sajtókezelésében hadijótékonyági osztályt szervezett és a képviselő közbenjárására engedelmet nyert arra, hogy a hadbavonult katonák gyermekei

ja vára jótékonycélú címkék, számolóócdulák forgalombahozásával adományokat gyűjthessen. Az engedelem elnyerése után a címkék értékesítésére abban állapodtak meg, hogy a befolyó jövedelem 20, illetve 30 százaléka jusson jótékonycélra, míg 80, illetve 70 százalék a képviselő vádlottársai között osztassék föl. Minthogy büntetendő cselekmény látszik főnforogni és zaklatás esete ki van zárva, a bizottság Hencz Károly képviselő mentelmi jogának felfüggesztését hozza javaslatba.

A nagyváradai szintársulat Bécsben.

A magyar színészet, amely eddig csak a fővárosi színházak révén lett népszerűvé és kedvelté az egyes felrándulások folytán a császár városban, most a nagyváradai szintársulat által van hivatalosan megismertetve. A magyar név. a magyarság történelmi időkben mindig élénk vonzerővel bírt a bécsi közönségre. Emlékezzünk csak 1848-ra, mikor Kossuth Lajost ünnepelték a bécsiek.

Örvendetes tehát az a szíves meghívás, amellyel a bécsi Burg-Theater igazgatója Erdélyi Miklós szinigazgatót társulatával a császár városba invitálja, hogy ott két hónapra gyönyörködtesse el a magyar operettirodalom kiváló termékeivel a bécsi közönséget.

A szerződés feltételeinek a megállapítása és végleges perfektálása végett tegnap utazott el Erdélyi Miklós Bécsbe.

A szintársulat bécsi vendégszereplése most már annál inkább biztosítva van, mivel az igazgató talált egy olyan primadonnát, akinek sok dícsőséggel és gazdag sikerekkel bővelkedő művészi pályája előre garantálja a bécsi szereplés biztos sikerét. Erdélyi Miklós szinigazgatónak az eddigi fejlemények szerint sikerült megnyerni a bécsi vendégszereplésre a nagyváradai szintársulat régi kedvencét és becézett starját Sz. Zsigmond Annát.

A nagyváradai szintársulat operett ensembléje a legkitűnőbb magyar operettekkel indul majd el a bécsi közönség meghódítására. A műsoron fognak szerepelni a régebbi és az újabb operettirók legszebb művei, amelyek hivatottan vannak a magyar zeneművészet gazdagságait és előkelőségét bemutatni.

A repertoárban szereplő operettek között ott van a „Kis gróf”, „Szibill”, „Katonadolog”, „Aranyeső”, „Bobherceg”, „János vitéz”. Azonkívül bemutatnák az operettművészek az idegen és nagysikert elért szerzők darabjait. Ezek közül a „Lengyelvér”, „Mozikirály”, „Mozitündér” szerepelnek a műsoron.

Az ajánlat is igen kedvező, amennyiben a bruttó jövedelem 55 százalékát kapná a szintársulat.

A már halódni kezdő színházi szezon után jótékonyan hatna a művészekre a vendégszereplés felkeltve nemes ambíciójukat és az a nagy és őszinte siker, amelyet a szintársulat ezen szereplésétől várunk, nagyobbitani és öregbiteni fogja egyúttal a magyar színészet iránti szeretetét a császár város közönségének.

Hámory—Mladin-per az esküdtbiróság előtt

— Saját tudósítónktól. —

A tegnapi folytatolagos tárgyalást délelőtt 9 órakor nyitotta meg az elnök. Az elnök intézkedésére a szuronyos őr bevezette a vádlottat. Az elnök megmutatta a bűnjelként lefoglalt revolvert.

— Megismeri ezt a revolvert?

— Igen.

— Ezzel lőtt Hámoryra?

— Igen.

Az elnök ezután megkérdezte Mladintól, hogy mennyire teszi azt az összeget, amellyel Hámory megkárosította.

— 6000—7000 korona — mondta a vádlott.

— Miért nem perelte be?

— Mert nem akartam összejárni az összes fórumukat.

Az elnök ezzel a vádlott kihallgatását befejezettnek nyilvánította és felszólította Hámoryt a vallomásának a megtételére.

Hámory elbeszéli a merényletet.

A sértett Hámory László 47 éves, nőlen, római katolikus vallású, nagybirtokos és országgyűlési képviselő. Mint sértett és magán fél van jelen. A következőkben beszéli el a merénylet részleteit.

Az 1913. év december 29. évi képviselőtestületi gyűlés volt Kürtösön. Telefonon hívtak be engem. Befogattam és egy negyed 12-kor a községháza elé érkeztem. Mielőtt bementem volna, 2—3 percig kint az utcán beszélgettem egy ismerőssémmel. Ezután bementem a községházára. Mikor a folyosóhoz értem 3 lépésszerűen tőlem megjelent Mladin. Ugy jött felém, mint akinek kellemetlen, hogy engem lát. Hirtelen előkapta a revolvert a zsebéből és 3-szor rám lőtt. Az arca amint megfigyeltem, elkészültséget mutatott. Én nem néztem szigorúan.

— Hogy lehetett olyan sok jótétemény után merényletet elkövetni?

— Én nem tudtam megtalálni az okot.

Azt mondták, hogy zsarolni akart. De rosszul választotta meg az eszközt. Én nem szolgáltam okot rá.

— Előzőleg is történt már kísérlet?

— Többször fenyegettek írásban és szóban.

Igy egy levelében világosan lelövéssele fenyegetett. A merénylet előtt három hónappal az óvodai bizottság gyűlésen voltam. Ott voltak Mladiné is.

Halál sápadtan ültek, mint akik valami dologra készültek. Mikor a gyűlésnek vége lett Zachariásné azt mondta nekem, hogy mindnyájuknak kő gördült le a szívről, mert Mladin le akart löni a gyűlés alkalmával. Általában igen sok olyan esetem volt, amely majdnem halálveszedelmet rejtett volna számomra, ha idejekorán nem figyelmeztetnek.

— Nem voltak rémképek ezek?

— Nem kérem, mert ezekre mások is figyelmeztettek, mások is világosan észrevették.

A jegyző esete és a Herczegh-féle választás.

— Azt mondta a vádlott, hogy a tanu ur kívánságára történt Szerényi jegyző megbuktatása és a tanu ur megigért a költségek megtérítését.

— Etetés itatás ekkor nem volt. A falu népének mozgalma volt ez. Szerényi különben is egy fegyelmet megelőző vizsgálat elrendelése után hagyta el önként a népet, haragjától féltve, az állását. A kürtösiek mozgalma volt az egész hecc. Hozzám Mladinné jött felkinálokzni. Adatokat ígért, de ezek nem értek sokat. A házában összegyűltünk.

Ha voltak 50—60 koronát kitevő költségei azt mindig megtérítettem.

— Nem a tanu ur ösztönzésére történt a kibuktatás?

— Hogy mennyire nem, azt mutatja az a körülmény, hogy Szerényi az én támogatásom mellett nyert állást.

— Azt mondta a vádlott, hogy a régi jegyző megbuktatása és az új megválasztása 5000 koronájába került. Azonkívül a tanu ur megbízásából egy küldöttséget is vezetett Aradra, ez is jelentékeny összegbe került. Igaz, hogy ezt ön kérte és nem térítette meg.

— En mindig megfizettem, ami költség felmerült. Ami a küldöttség dolgát illeti, annak a költségei nem én hozzám tartoztak. Én nem kértem a deputációt. Az igaz, hogy engem a deputáció felkeresett azzal a céllal, hogy Baross főszolgabíróhoz vezessem őket. Amit a vádlott mondott azok mind előre rántott képzetek. Ezek azok a kombinációk, amiket akkor eszeltek ki mikor a csalások után megszakitottam velük az összeköttetést. Ezekről a dolgokról egész 1911-ig szó sem volt, csak ezután tervezték ki Mladinné.

Az elnök a Hámory kihallgatását 10 percre felfüggesztette.

A szünet után az elnök tovább folytatta Hámory kihallgatását.

— A Mladin vallomása szerint a Herczegh-féle választás mintegy 3000 koronába került. A tanu ur mondta, hogy a vádlott etessen, itasson, mert Herczegh nagy ember és mindenféleképpen meg kell választani. — Csak úgy lehet aztán a tanu ur földművelésiügyi miniszter. Támogatta a tanu ur a Herczegh választását.

— Igen. És megbízam Mladint, hogy szerezzen híreket. Értékes kortes volt. Tudott a néppel, főleg a románokkal beszélni. Mint koresmáros legalkalmasabb volt kortesnek. Én azonban a költségeket mind megfizettem.

— Azt állította a vádlott, hogy a tanu ur nem fizetett.

— Ez csak naiv kombináció.

— Azt mondta a vádlott, hogy kapott 30000 koronát. Ebből 18000 koronát elköltött és 12000 koronát visszaadott.

— Én ilyen nagy összegeket nem adtam Mladinnak sohasem.

— Azt is mondta a tanu ur állítólag, hogy az intelligencia összetartására zsurokat kell rendezni.

— Egy pár bankettet rendeztem, de ezeknek a költségét azonnal kifizettem. A többi zsurokat pedig az ebédekkel együtt Mladinné a népszerűség megszerzése miatt adták.

— A vádlott azt vallotta, hogy a kürtösi hitelszövetkezet szervezésében is részt vett és ez igen sok költségbe került.

— Kapott mindig 100—100 koronát a költségeihez mérten. Azt akarta Mladin, hogy a hitelszövetkezet fuzionáljon a román szövetkezettel. Ez meg lehet, hogy költségbe került. De ez a fuzió nem sikerült.

A délelőtti tárgyalás ezzel befejeződött.

Délután.

A délutáni tárgyalást három órakor nyitotta meg az elnök. Bejelentette, hogy az esküdtbiróság elrendelte Mladinné tanukénti kihallgatását.

Kérdéseket intézett az elnök a sértett-hez, a házak elárverezésére, a Mladinnéhoz intézett levélre vonatkozólag. Majd azt kérdezte meg az elnök, hogy mi történt akkor, mikor Mladin a kitáblázási engedély miatt felkereste.

Hámory elmondta, hogy Mladin kiabált, lármázott.

— Mennyi idő alatt gyógyult meg a sebesülése?

— Egy hónap alatt, amelyet a pesti Bajor szanatóriumban töltöttem. Azután a délvidékre utaztam. Azonban még most is érzem, ha nagy szél van, hogy nehezen lélegzem.

A tárgyalás további folyamán az elnök szembesítette a vádlottat és Hámoryt.

Az elnök a vádlotthoz fordult.

— Hallotta, hogy a sértet azt mondta, hogy leselkedett reá?

— Nem igaz.

— Azt is mondta, hogy nem vetett szigorú tekintetet.

— De szigorú tekintetet vetett reá.

Kiterjeszkedett azután az elnök más esetekre is, a szembesítés alkalmával a Herczegh féle választásra, a jegyzők ügyére stb. amelyekre vonatkozólag megmaradt Mladin első állítása mellett.

A szembesítés után Sztachó Károly szavazóbíró a merénylet színhelyére vonatkozólag intézett kérdést Hámoryhoz. Továbbá az iránt érdeklődött, hogy a kölesönökről szóló váltók kitöltetlenül kerültek először Mladinhoz.

— Nem — felelte Hámory — az összegek, amelyekről a kölesönök szóltak, mindig be voltak előre írva.

Az ügyész is több kérdést intézett a sértetthez. Főképpen a Herczegh féle választások eseményei körül forogtak a kérdések.

Az ügyész után a vádlott védője dr. Medvigy Mihály intézett kérdéseket a sértetthez.

— Mikor Radván elvitte önhöz Mladint ismeretlenül azonnal 5000 koronát zsíralt neki. Szánalomból tette ezt?

— Egyrészt ebből, másrészt, mert értesültem, hogy bátra adhatok neki.

— Azt mondja a vádlott, hogy két deputációt vezetett a tanu ur megbízásából?

— Nem, csak egyet, de ezt sem én kívántam.

— Nem a tanu ur haragudott Szerényi jegyzőre és privát bosszúból akarta eltávolítani?

— Nem, mert Szerényi a fegyelmet megelőző vizsgálat elől tüstént elmenekült.

A vádlott védője még több kérdést intézett Hámoryhoz.

Érdeklődött a viszonyok, a zsurok és a bankett rendezések, a kamatfizetések a házak elárverelése iránt, amelyekre Hámory a már ismertetett dolgokat adta elő. A délutáni tárgyalás 6 órakor véget ért.

Forgalmi akadály.

A napokban délben főlegkor a Kolozsvári-utcán egy pillanatra megakadt a forgalom ott, ahol a Baross utca felől jövő villamos rászalad a Sánc-utca előtti kitérőre. A villamos, két lófogatu, meg egy ökrös szekér állottak meg és középtűt könyörgő tekintettel, remegve állott egy ütött-kopott kétkerekű alkotmány mellett egy öklömmnyi inasgyerek. A vehiculumán jó néhány köteg nehéz vasodronny nehezkedett: tán a francia fronton használnak olyan vastagokat a szövetségeseink. — És ime az inasgyereknek nem volt oka megijedni, csodálatosképpen egy zokszóval se bántotta meg senki, amiért megállította egy pillanatra az ebédre, munkára sietőket. Sőt a villamosvezető jószágosan, biztatgatva szólott le hozzá:

— Fordíjjad, maj' kigyün lukku!

A gyerek azonban csak remegett tovább: úgy látszik rászokott a félszre. Egyszerre a járdáról odaszaladt hozzá egy jól megtermett, zsinórattillás huszár és ketten valahogy nagynehezen kihúzták a terit a kövezet közepén tátongó lyukból. A forgalom megindult, a gyerek ott maradt és izzadva vette magára az „istrángot”. Pityegősen mesélte:

„Bocsák Mihály már negyedszer foszított velem ilyet a Kolozsvári-utca 52-ből erre felfelé.“

Az aki ezt a hirt hozta, itt hagyta a címét a szerkesztőségbe, ha Bocsák urnak szüksége lenne rá. Mi közreadtuk, mert jellegzetesen mutatja, hogy a gyermekvédelmi szabályok, meg az emberiség parancsainak betartása nem árt a forgalomnak sem.

Azt is kérdezték tőlünk, mért nem bérel ki a városi mérnöki hivatal az ott folyó javítási munkához Bocsák ur szívét — utca-kőnek.

Egy hitves levele.

Az alábbi levél az igaz feleség örömeinek és bánatának, egész lelki világának oly meghatározó megnyilvánulása, hogy érdemesnek tartjuk közölni.

Az asszonyi léleknek e levélben megnyilvánult érzelmei, millió és millió asszonyi szív rettenetes megpróbáltatásának hő kifejezése.

Mint a háboru egyik elemének, a női szenvedésnek hü képe, minden sorában általános emberi értékű. E mellett a házastársi hűségnek oly megnyilvánulásai e sorok, melyek a házasság szentségi mivoltát — a férj és nő teljes lelki összhangját, mint az emberi boldognak netovábbját tárják szemünk elé.

A levél egy nagyváradai tanárhoz van intézve s a következőleg szól:

Igen tisztelt Tanár ur!

Három heti kinszenvedés után — ma végre a megváltás boldog napja viradt rám! — A jó Uram él — semmi baja ezt írja P...-ből! — Hála érte a Mindenható Istennek!

Még most is reszket a kezem a boldog izgalomtól. *Hogy megszépült egyszerre ez a világ — amelyiket olyan sötétnek láttam! — Ha megengedi leiom szöszert mit ír szegény sok szenvedést átélő jó Uram!*

Drága Kedveseim! Sajnálattal tudatlak Titeket, hogy mi pár nap óta karddal kitűntetett hadifoglyok vagyunk. — Hová visznek minket azt még nem tudjuk. — Az oroszok velünk szemben rendkívül előzékenyek, barátságosak és reméljük, hogy továbbra is ugyan ilyen barátságos viselkedést fognak tanúsítani. Levagyok stropálva, de különben teljesen egészséges vagyok!

Egyelőre még nem tudom a címet megadni, de kérlek Titeket egy kiadóhivatalnál a hadifoglyok címe után kérdezősködjétek és irjatok, feltétlenül németül.

Szívvel ésókol mindnyájatokat szerető férjed

Lajos.

Igsza volt Kedves Tanár urnak — amikor vigasztaló kedves levelében azt írja, hogy a Przemyslbe fogságba esett hősök tapasztalni fogják az oroszok tiszteletét.

Bocsánatát kérem, hogy vigaszt adó kedves leveléért és az újságokért csak most mondok hálás köszönetet. De olyan betegje lettem ennek a nem várt katasztrófának, amely minket oly közelről érdekelt, hogy képtelen voltam még gondolkozni is, olyan kétségbeesett voltam, pedig a Tanár ur kedves figyelmét szerettem volna mielőbb megköszönni.

Nagybeosú levelét — e nagy idők emlékei között teszem, mint egyikét a legbecsebbeknek.

Az én lázban égő, agyongyötört lelkemet meg az Ön bölcs — hazafias — vallásos sorai se tudták megnyugtani, bármennyire igyekeztem belőle lelki erőt meríteni — amíg a jó Uramról hirt nem kaptam — nem volt semm éjjelem — sem nappalom!

Vezércikkeit nagy élvezettel olvastam. —

De nagy igazságokat írt Kedves Tanár ur! Itt is annyian lebzselnek még itthon; de én nem is azt óhajtom, hogy mindnyájan elmenjenek — *de hogy béke legyen* — és mielőbb lássuk viszont a mi szeretteinket.

Remélem, hogy most már Önnek is jött kártya a kedves fiától — mennyire örülnék ha véletlenül együtt lennének az Urammal.

A legmelegebben üdvözlö — őszinte tisztelője.

Huszárezredünk állatorvosa orosz fogságban.

Dr Pofók György állatorvos, a 2-ik számú honvédszuszárezredben a múlt év november 2 től mellhártyagyulladásba esett s Tarnowba került a katonai kórházba. Mikor az oroszok november 10 én Tarnowba bevonultak, ő is orosz fogságba került a kórház sebesültjeivel és betegeivel együtt. Dr Pofók György Tarnowban egy szobában feküdt Faust Elek veszprémi káptalani uradalmi ellenőrrel, a városunkban ismert Faust Elek ny. pénzügyigazgató fiával. Faust Elek pénzügyigazgató neje meglátogatta fiát tarnowi kórházban s 17 napig volt ott. Az oroszok közeledésekor az el nem szállító betegeket ebbe a kórházba hozták s november 9-én az összes lelkészek, orvosok, ápolók és a konyhaszemélyzet, ápolónők elhagyták a várost s az összes betegeket egyetlen ápolónő gondjaira bízták, aki az ápolásra önként ajánkozott. Faustné november 10-én, reggel 6 órakor tehát a kiürítés után egy nappal később menekült, alig volt képes nagy beteg fiától elszakadni s roppant megerőltetéssel volt képes elérni az utolsó vonatot s nagy nehézségbe került, hogy a vonatra felülni engedték. Mikor ez a vonat keresztül ment a Biala folyó hidján, a hidat azonnal felrobbantották.

Faustné még nagy betegen hagyta ott az állatorvost s távozása után úgy az állatorvos, s ennek huszária, valamint ifj. Faust Elek a többi betegekkel együtt orosz fogságba kerültek.

Az oroszok nem bántak rosszul a foglyokkal s dr Pofók Györgyöt ez év január 23 ikáig kezelték a tarnowi kórházban, mikor Kiewbe vitték, ott volt február 24 ig, amikor azt írta, hogy onnan is tovább szállítják őket. Most május 1 én kelt sürgönyben tudatta Novonikolaewszkából (Szibériából), hogy egészségesen odaérkezett.

Dr Pofók György sógora Mayer Antal tb. kanonoknak, a Szent József-intézet kormányzójának. Dr Pofókot most értesítették, hogy azóta kislánya született s fiatal neje óhajta várja visszatértét.

Elvi döntés

**a jogi személyek közti vagyonát-
ruházások illetéke tárgyában.**

A Magyar Kurir jelenti: A v—i hitközség az ottani politikai községtől temető céljaira 925 öl ingatlant vett. Ezen adásvétel után a k—i adóhivatal a v—i hitközségre 60 korona 20 fillér vételilletéket vetett ki. Fellebbezés következtében a pénzügyigazgatóság, majd pedig a közigazgatási bíróság elé kerülve ez ügy, a közigazgatási bíróság a következő ítéletet hozta:

„20,723—914. P. szám. Ófelsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási bi-

róság a v—i r. kath. egyház illetékügyét, amelyben a k—i m. kir. adóhivatalnál terhére az 1912. évi A sz. k. 2017. tételszám alatt kiszabott 60 korona 20 fillér vételi illeték ellen beadott fellebbezését a z—i m. kir. pénzügyigazgatóság 1914 augusztus 20-án 99, 174 sz. a. hozott végzésével elutasította, a megnevezett fél panaszára 1914 december 31 én tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következőképen ítél:

A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak helyet ad s a panaszolt illeték törlesztését elrendeli.

Az ítélet megokolása a következő:

Az illetékezés alá vont adásvételi szerződésekkel panaszos egyház V. községtől vett ingatlanokat. Így tehát mindkét szerződő fél illetékegyenérték fizetésére kötelezett jogi személy lévén, az 1887. évi XLV. törvény 6. §-ának 4. bekezdése értelmében a rendes vagyonátruházási illeték mellőzésével csupán az átruházás tárgyától járó illetékegyenérték irandó át az új szerző terhére. Ez okból panaszos egyház jogosan kéri a terhére előirt vagyonátruházási illeték törlesztését, annyival is inkább, mert az imént felhívott törvényhely a kedvezményt nem szorítja azokra az ingatlanokra, melyek után illetékegyenérték fizetett.

A bíróság ennek a határozatnak két példányát a magyar királyi pénzügyigazgatóságnak 1914. évi október hó 28 napján 138,965. szám a. kelt jelentése mellékleteivel együtt foganatosítás végett azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt a panaszosnak kézbesíttesse. Kelt Budapesten, a magyar király közigazgatási bíróságnak 1914. évi december hó 31. napján tartott üléséből, Benedek Sándor másodelnök. Dr Gulya László előadó. P. H.“

HIREK

A Vörös-Kereszt Egylet virágnapja.

Az illatos, napsugaras május a virágok hónapja. A természet most bontakozik ki legfényesebb virágpompájában; orgona és gyöngyvirág hatja át lenge, mámorító illatával az üde májusi levegőt. Mintha a természet egy derűs, boldog kacaj visszhangja lenne, mintha a messze elnyúló haremzőkön nem is a halál gunyos hahotája riadna végig.

A nagyváradai Vörös Kereszt Egylet május elsején egy kedves, ötletes virágnapot akart rendezni, de az országos füsttelen nap meggátolta ezt a nemes szándékot. De azért a virágnap nem marad el, e hó 9-én, vagyis vasárnap talán éppoly nagy sikerrel fog lezajlani amint eredetileg tervezve volt.

Egyes üzletek kirakataiban már láthatók, a kis nemzeti sziaü virágbokréta, amelyek izléses összeállításuknál fogva is érdeklődésre tarthatnak számot. A kis csokrokat egész Nagyvárad hölgyei készítik lázas buzgalommal, s nemesak itt helyben, hanem a megyébe is fogják árusítani.

A Vörös-Kereszt tekintettel arra, hogy a közönség jótékonyág tekintetében többféle téren igénybe van véve, a nemzeti virágcsokrákat a lehető legszerényebb áron, 20 fillérért fogja árusítani, tehát a zsarolás ki van zárva, s így mindenki megteheti, hogy a virágcsokor csekély árával áldozzon a jótékonyág oltárára.

A virágnap ünnepségének beosztását később közöljük, most csak azt árulhatjuk el, hogy a rendezőség — értve alatta az egész

tél folyamán oly ritka egyetértésben működő összes helybeli egyleteket — igyekeznek városunk kényes izlésű közönségének eleget tenni. A közreműködő urhölgyek nevét is később közöljük.

* **Uj hittudományi doktor.** Géczy József, a Szent József intézet tanulmányi felügyelője nem rég tette le kiváló sikerrel utolsó szigorlatát a budapesti magyar tudományos egyetemen a hittudományi szakból. A hittudományi tudori fok elnyerése végett benyújtott szigorlati értekezését, mely az egyházi könyvbírálatról és indexről szólt, a hittudományi kar elfogadta s az új doktor felavatását e hó 8-ikára, szombatra tűzte ki. Géczy József az első hittudományi doktor az országban, aki habár theologiai tanulmányait itt végezte Nagyváradon s nem az egyetemen, mégis megszerezte a doktori diplomát, amelyet egy nemrég kiadott rendelet tesz lehetővé a vidéki hittudományi főiskolák hallgatóinak. Géczy József magánúton tanulta meg a zsidó, arab, szyr és chald nyelveket mint különböző tárgyakat, hogy a szigorlatokat letehesse. A szombati felavatásra többen utaznak el Budapestre az új doktor tisztelői közül.

* **A vármegyei közigazgatási bizottság ülése.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma tartja meg május havi ülését. Az ülés napirendje az előadók havi jelentésén és egy pár kórházi ápolási díj ügyén kívül mást nem tartalmaz. Előre láthatólag a szürke ülés nagyon rövid idő alatt véget fog érni.

* **Kérlelhetetlenül kell üldözni az uzorát.** Tegnap igen szigorú rendelet érkezett a megyeházára az uzora üldözésére vonatkozólag. A rendeletben a miniszter hangoztatja, hogy a háború következtében sok helyen gomba módra léptek fel az uzorások, akik embertársaik szorult helyzetét kihasználva meg nem engedett hasznot biztosítanak maguknak. A miniszter az ilyen uzorások üldözését a legszigorubban elrendeli. Egyben utasítja a királyi ügyészeket, hogy a vádat teljes sulyal képviseljék s a büntetés kiszabásánál hivatkozzanak a háború okozta nehéz helyzetnek öns érdekre való kihasználásával elkövetett büncselekmény aljas voltára és a szegények védelmében rejlt fontos állami érdekekre. A tárgyaláson szorgalmazták a törvény teljes szigorának alkalmazását. A miniszteri rendelet valószínűleg sok uzorásnak el veszi a kedvét a további üzelmektől.

* **Büntetik a gabona eltitkolóit.** Az igazságügyminisztertől tegnap érkezett meg Fráter Barnabás alispánhoz az eltitkolt gabonaművek felkutatására vonatkozó rendelet. A rendeletben tudatja a miniszter, hogy a pénzügyigazgatókat felhatalmazta házkutatási engedélyek kiadására. A pénzügyőrök kötelesek minden gyanús helyen megtartani a kutatást. Ennél a műveletnél polgári bizalmi férfiaknak is közre kell működni, ha azonban nem akadna bizalmi férfi, úgy anélkül is meg lehet tartani a kutatást. Az eltitkolt és felkutatott gabonamennyiség egy ötöde az illető pénzügyőrre. A kutatási rendelet nem vonatkozik a tengeri és tengerilisztre. Az esetben, ha valahol a lakosság ellenszegülne a pénzügyőröknek, akkor a közigazgatási hatóság karhatalmi támogatásban kell, hogy részesítse a kutatókat.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter dr. Fekete László derecskei kir. közjegyzőt Gödöllőre helyezte át.

* **Az orosz fogságból.** Weiser Béla nagyváradi műszaki postatiszt, mint tartalékos főhadnagy, később mint százados teljesített szolgálatot Przemyslben. Már az első körülzárásnál is ott volt s most a vár feladásánál orosz fogságba jutott. Aggódo felesége és két gyermeke azonban mit se tudtak róla. El-e, vagy elesett a harcban. Tegnapelőtt végre megjött a kis családnak a végtelen örömet hozó fávirat. Weiser Béla százados az orosz fogságból, Oroszország belsejéből küldte a sürgönyt: Címem prisoniere de guerre Kazalinsk, Rusland. Egészséges vagyok. Táviratozzál németül Béla. Nagyobb örömet mi sem kelthetett volna a most már boldog családnak, mint ez a pár szó, amelyben a jövő egész boldogsága benne van.

* **Gépészek jelentkezése.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 22786—1915 számú rendelete folytán ezennel felhívom a Nagyváradról katonai szolgálatra bevonult gazdasági gépészek és önálló cséplőgéptulajdonosok hozzátartozóit, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a katonai ügyosztálynál s jelentsek be, hogy gazdasági gépész vagy önálló cséplőgéptulajdonos hozzátartozóik mely csapatnál, mely minőségben állanak szolgálatban s mi a tábori posta számuk. Ez utóbbi körülményt lehetőleg a kapott tábori postai levelezőlappal igazolják. Nagyvárad, 1915 május 4. Eleméry Ferenc, katonai tanácsnok.

* **Kranse Károly hősi halála.** A nagyváradi urlovasversenyek egyik ünnepelt tagja Kranse Károly az északi harc-téren hősi halált halt. Kranse 1898 ig mint tényleges tiszt szolgált a katonaságnál. Mint urlovas 1898-ban tünt föl, amikor nagyszerű diadalokat aratott. A váradi versenyeken minden futtatása után megtapsolta a közönség.

* **A Diana-fürdőből népfürdő.** Felmerült a városi tanácsbar, hogy a Diana-fürdőt alakítsa át Nagyvárad városa népfürdővé. A városi mérnöki hivatal véleményében nem tartaná helyesnek a nagyon elavult fürdő átalakítását, mert abból csak a főfalakat lehetne használni s a berendezést is, ha megbontják újból kellene készíteni, ami pedig nagy összeget igényelne. E helyett javítaná ki a város a fürdőt s akkor még pár évig használhatják a jelenlegi célra.

* **Szolga Ferenc temetése.** Az öngyilkossá lett Szolga Ferenc kárpitos temetése 5 én d. u. 5 órakor lesz a Biharvármegyei közpórházából.

* **Elszaporodtak az egerek a városházán.** Érdekes előterjesztést tett tegnap Szűcs Géza városi főszámvevő a tanácshoz. Különös és kellemetlen vendégek ütöttek tanyát a főszámvevőség poros aktái között: az egerek lepték el a hivatalos szobák zugait. Mivel pedig a városi élelmezési ügyosztály még nem gondoskodott az egerek élelmezéséről, ezek az apró cincogó állatkák jobb hiányában a főszámvevőség aktáiból táplálkoznak. Hir szerint néhány egér hulláját már meg is találták. Ezek a könnyelmű egérkék ugyanis az aktáktól pusztultak el, amelyek a város deficitjét tüntették fel. A főszámvevő most irtó háborút akar indítani az egerek ellen. Valószínűleg egy egérpusztító állást szerveznek, hogy megszüntessék az egér inváziót. A főszámvevő jelentése szerint a pénztári okmányokat 30

évig meg kell őrizni, de ha nem gondoskodik a tanács, az okmányokat összerágják az egerek az elévülés előtt.

* **A vármegyei tisztviselők drágasági pótléka.** Biharvármegye kezelő-és segédkezelőszemélyzete a márciusi közgyűléstől drágasági pótlékot kért. Mivel azonban a vármegye anyagi helyzete ma oly szomorú, hogy a legszükségesebb kiadásokra is alig telik, a kérvényt a törvényhatóság nem teljesítette. Ugyanakkor azonban elhatározta, hogy az ügyet az országos hadsegélyző hivatalhoz terjeszti fel. A felterjesztés tegnap meg is történt. Az alispán melegen ajánlja a kérelem teljesítését, mely 14700 korona kiadást jelentene a hadsegélyző bizottságnak. A felterjesztés többek között azzal indokolja a kérelmet, hogy a napidíjas irnokok is kapnak drágasági pótlékot. Igaz ugyan, hogy eddig február óta csak meg van ígérve a pótlék, de még egy fillért se kapott senki. Allítólag a pénzügyminiszteriumban valamelyik kis fogalmazóeska restanciája közt feneklett meg a dolog.

* **Megkerült a rendőr tárcája.** Tegnapelőtt, mikor Szolga Ferenc kárpitos a Városligetnél beleugrott a Körösbe, a Baross-hídnál őrszolgálatot teljesítő Fekete Lajos rendőr azonnal odafutott s kabátját ledobva, bement a vízbe és kihuzta Szolga Ferencet. Közben Fekete Lajos rendőr kabátja zsebéből kiesett a tárcája, amely éppen nem volt üres, hanem a belsejében, néhány körözött csavargónak a társaságában egy rakás babásbankó huzódott meg, összesen mintegy 125 korona értékben. Fekete Lajos kereste, kutatta tárcáját, de az eltűnt szőrin-lában; bár nagy keserűséggel már lemondott arról, hogy keservesen összeüpergatott pénzcsékéjét soha sem látja többé. Tegnap reggel azonban nagy öröme változott Fekete Lajos bubánata. Lakására beállított egy gyerek:

— Rendőr bácsi itt a tárcája, benne van a neve, azért hoztam ide. Nézze meg, hogy meg van e mind a pénz. Néhány morder ember areképe is benne van.

Fekete Lajos már nem is hallotta az utolsó szavakat, csak a pénzt igyekezett megolvasni s midőn látta, hogy hiánytalanul visszakerült a pénz, örömeiben megelégedett a fiúról is. Pár pere mulva eszébe jutott, hogy megajándékozza a fiút, de annak híremva sem volt.

* **Jónás Gyula a Royalban.** A legdivatosabb és legünnepeltebb budapesti cigány primás Jónás Gyula az elegáns és kitűnő muzsikus, aki a Pannonia, a Hungaria és a Palbace előkelő publikumát szórakoztatja. Jónás Gyulát kitűnő zenekarával különös áldozatok árán több estére szerződtek a Royal kávéház tulajdonosai. A nagyváradi estéknek új hangulatot, új fényt és új érdekességet fog adni a pompás pesti banda szereplése. — A zenekar a legprecízebb művészettel interpretálja a klaszikus zeneműveket s maga Jónás Gyula elsőrangú virtuóza a hegedűnk, a kiváló cigány banda csütörtökön este mutatkozik be a Royal kávéházban s kedvező időben esténként a teraszon muzsikál.

* **Három szobás utcai lakások,** a város központjában, I és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Biharvármegyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, mittedereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

* **Nagyvárad** és vidéki gyengélkedő katonasághoz küldők figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likőrt, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Hirtérre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostsé, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi S-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/F.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsvay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (Jakóház nagy telekkel) jutáysos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiség gekből álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* **6 % os hadikölcsön.** A Bihar-megyei Takarékpénztár értesíti hadikölcsön jegyző t. ügyfeleit, hogy a végleges szabad címletek pénztáránál átvehetők.

x **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lensel használjon hurut szeletkét ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó lakások.** Két szobás utca lakás elő- és fürdőszobával május 1 re kiadó. Szacsvay-utca 8 szám. Ugyanott kényelmesen bútorozott utcai szoba előszoba és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni lehet az Ipartestület hivatalába is.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x Mindennemű **molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolesőbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

Vasárnap d. u.: Zsuzsi kisasszony.
Vasárnap este: Tiszavirág. (Bemutató előadás.)

A Szibill jubileuma Ma este ünnepi előadása lesz a Szigligeti-színháznak. Az idény műsorának egyik legbájosabb zenéjü és legkedveltebb operettje: a Szibill ezen az estén ér el huszonötödik előadásához. A jubiláris estén, amely nemesak a színháznak, hanem a közönségnek is ünnepe a Szibill ugyanabban a szereposztásban kerül színre, amely már a bemutató előadás óta állandó sikert arat.

Legujabb táviratok.

...

A németek elfoglaltak öt francia helységet.

Nagy győzelmek Keleten.

Berlin, május 4. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Flandriában támadásainkat észak és kelet felől nagy sikerrel folytattuk.

Ma reggel *Vevenkote—Sonnebecke—Westhok és Polbygomenweld erdő, továbbá Nonneboschen, meg annyi olyan helység, amelyekért hónapok óta hevesen folyt a harc, kezünkbe került.*

Az elvonuló ellenség Yperntől északra és délre levő ütegeink oldal tüze alatt áll.

Az Argonneokban a franciák Lefour de Paristól északra hasztalan kísérletet tettek egy általunk május 1 én elfoglalt árok visszafoglalására A Maas és a Mosel között a tűzéségi harcok tegnap is tovább folytak.

Keleti hadszintér.

A Mitán felé való üldözés közben elfogott oroszok száma több mint 4000 re emelkedett.

A Kalvarjától délkeletre megújított orosz támadásokat visszavertük, 170 oroszot elfogtunk. Szintúgy megbiúsultak az oroszoknak Augusztovtól délkeletre ellenünk intézett támadásai, miközben az ellenség nagy veszteségeket szenvedett, azonkívül hadifogolyként 4 tisztet és 420 főnyi legénységet vesztett, valamint 2 géppuskát

Jedwabnonál és Lomzától északkeletre visszavertük az oroszok egy éjjeli támadását.

Délkeleti hadszintér.

Az Erdős Kárpátok és Visztula közötti offenzíva jó előbbre haladt.

Az első nap zsákmánya 21500 fogoly, 16 ágyú és 47 gépfegyver és ez idő szerint még át sem tekinthető mindennemű hadiszer.

IRODALOM

A Társaság. Körmeny Viktor és Andriiska Károly egy-egy kedves novellája, Bing Ede Jánosnak Indiáról írt cikke, valamint Megyery Béla és Vértessy Gyula hangulatos költeményei taszik érdekessé A Társaság e heti számát. Ezenfelül több apróbb aktuális közleményt s mint mindig, ezuttal is sok illusztrációt találunk Dobai István hetilapjában. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KÁROLY.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Meghívó!

A Népszövetségi Hitelszövetkezet f. év május hó 13-án, Aldozó esütörtök délután 4 órakor (saját helyiségében) tartja az 1915. üzleti évről a:

II. évi rendes közgyűlését

s ezzel kapcsolatban

a 3-ik évtársulat

alakuló ülését

a melyre a Népszövetségi Hitelszövetkezet tagjait tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Tárgysorozat

1. Évi jelentés a lefolyt üzletévről és a felügyelő bizottság jelentése.
2. Mérleg ismertetése és a felmentvény megadása.
3. A megüresedett igazgatósági helyek betöltése.
4. A 3 évtársulat megalakítása, szervezése és az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok beválasztása.
5. A közgyűlést megelőző 3 nappal előbb írásban benyújtandó esetleges indítványok.

JEGYZET. Alapszabályaink szerint az eredménytelenné válható közgyűlést tekintet nélkül a megjelent tagok számára további nyolc nap múlva jogositva vagyunk megtartani.

Az igazgatóság.

* **Kiadó város központján.** Üzlethelyiségek, raktárok, műhelyek igen olcsó bérek mellett rövidebb vagy hosszabb időre. Lakások: 1, 2, 3 szobások, mellékhelyiségekkel. Cim: Hegedüs hírlapirodába. Rákóczi-ut.

5199—1915.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével eliatott folyó 1915. évi földadó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t. c. 16. §-a értelmében f. é. május 4-től május hó 12-ig nyolc napi közzsemére a városi adóhivatal 31 sz. szobájában azon figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előirt adót ott megtekinthetik s az elleni nematáni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megrovó voltak, a lajstrom közzsemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fogvételni.

Nagyvárad, 1915. évi május hó.
Városi adóhivatal.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Szibill (25-ik előadás.)
Csütörtökön: Faust.
Pénteken: Jönnek a németek.
Szombaton: Művészt,

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

Ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfutás nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjeli ügyeltes szolgáltat.

Költségvetések fogynak.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos műterek

1/4. órától minden napig.

Felszerelő telefonja 55. sz.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

12644—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minister ur 4700/1915 eln. szám. körrendelete folytán közhírré teszem, hogy azokat az üzemi berendezéseket, amelyeket a m. kir. ministerium 1337/1915 M. E. számú rendelete értelmében a hatóság nál be kell jelenteni (t. i. az ipari, mező- és erdőgazdasági üzemeknél használatban nem álló azokat az üzemi berendezéseket amelyek egészben vagy tulnyomó részben alumíniumból, ólomból, vörösrézéből, sárgarézéből, nikkelből vagy vörösféméből állanak) a m. kir. honvédelmi minister ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912 évi LXVIII t. c. 24 és 27 § a alapján hadicélokra igénybevetteknek jelenti ki.

Ezek a berendezések az üzleti telep nélkül, amelyhez tartoznak, csak azoknak a közegeknek idegeníthetők el, akiket a katonai igazgatás megvételükre és átvételükre felhatalmazott, egyébként szabadkézből való elidegenítésükhöz, valamint feldolgozásukhoz is a kereskedelemügyi minister különös engedélyre szükséges. Ujabb intézkedésig azok mindazonáltal az üzem birtokosának használatában és őrzésében maradnak.

Ha ezek a berendezések az üzleti teleppel együtt idegeníttetnek el, igénybevételük az új birtokossal szemben is hatályos.

2. §. Az üzem birtokosa bármikor kívánhatja, hogy a katonai hatóság az igénybe vett berendezéseknek végleges átvétele vagy szabad rendelkezésre visszabocsátása felől határozzon. Az ilyen kérelmekre vonatkozó beadványokat postán ajánlva a központi requisíós bizottság (Budapest II. kereskedelemügyi ministerium ipari műszaki ügyosztály) címére kell küldeni.

A kérelemben folyamodónak elő kell adnia, hogy az igénybe vett berendezéseket elidegeníteni kívánja-e vagy, hogy azokat milyen célra kívánja feldolgozni.

A beadványban meg kell továbbá egyenként jelölni a berendezéseket és egyuttal fel kell tüntetni, hogy azok alumíniumból, ólomból, vörösrézéből, sárgarézéből, nikkelből és vörösféméből minő súly mennyiségeket tartalmaznak. A beadványban előedható az az összeg is, a melyért a birtokos kész a berendezéseket a katonai igazgatásnak szabad kézből átengedni.

Ha a folyamodó kérelmének elintézéséről a kérelem postára adásának napjától számított 4 héten belül értesítést nem kap, úgy a kérelemben megjelölt tárgyakból szabadon rendelkezhetik.

A fentiek szerint igénybe vett tárgyak-

nak esetleges végleges átvétele a hadiszolgáltatásokra szóló 1912. LXVIII t. c. értelmében történik.

Törítés és pedig a dolgok közönséges értéke szerint csak végleges átvételük jár. Csak a anyagként kielejtezett berendezések tekintetében minthogy azokat már az 1915 évi március hó 29 napján 3820 eln. 20—1915/b. H. M. számú rendelet hadicélokra igénybevetteknek jelentette ki, az idézett rendelet szabályai irányadók.

3. §. A jelen rendeleten alapuló igénybevétel azon berendezések tekintetében a melyeket a hadiszolgáltatásokra irányuló kötelezettség megszűntének időpontjában (1912. LXVIII. t. c. 2. §-a) a katonai igazgatás még végleg át nem vett, a jelzett időpontban hatályát veszti.

4. §. Aki az igénybe vett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el, s az 1914. L. t. c. 17 § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horváth Szlavonországekba e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

5. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915 április 26.

Eieméry Ferenc,

katonai ügyi tanácsnok.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron átul előírás szerint be gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-n. 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Ezen hirdetés a részvételre szól. Nagyváradon

Bevonulási hirdetmény.

A népfelkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. törvénycikk alapján történt általános behívása folytán azok az 1891. és 1895. évben született népfelkelésre kötelezett egyének, kik az 1915. évi február hó 18 tól március hó 24 ig terjedő időben megtartott népfelkelési bemutató szemlén vagy a későbbi utóbemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, 1915. évi május hó 15-én amennyiben névszerint fölmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédek kiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. kir. osztrák népfelkelési illetőleg Bosznia Hercegovinában a második tartalék behívása folytán kiterjed mindazon 1891. és 1895. évi születésű osztrák állampolgárokat, illetőleg bosznia hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a fent megjelölt időközben a népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak.

Az Ausztriában tartott népfelkelési szemlén alkalmasnak talált, de jelenleg itt tartózkodó 1896., 1895. és 1891. évi születésű népfelkelésre kötelezett osztrák állampolgárok azonban azonnal tartoznak bevonulni.

Mindazon magyar honosságu egyének, akik önkéntes belépés folytán a cs. és kir. közös hadseregbe vagy a honvédségbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már besoroztatnak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra 1915. évi május hó 15-én bevonulni kötelesek.

Ezenkívül behivatnak ugyancsak 1915. évi május 15 ére népfelkelési tényleges szolgálatra a tartózkodási hely szerinti honvéd kiegészítő parancsnoksághoz mindazon — eredetileg a hadsereghez illetőleg honvédséghez beosztott — magyar honosságu népfelkelésre kötelezett póttartalékosok, akik katonai kiképzés céljából szolgálat kötelezettségük ideje alatt nem hivatottak be és így katonailag kiképezve nincsenek; továbbá azon bármely felekezethez tartozó népfelkelésre kötelezett felszentelt papok (főavatott leikészek), akik volt hivatásukat bármely okból nem folytatják.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg alsó és felső ruhát, felső posztó kabátot és erős lábbelit, de mindenesetre evőeszközt, evőesését és 2 napi élelmet hozzanak megukkal.

Ezen ruházati és felszerelési tárgyak, amennyiben a katonai szolgálatban használhatóknak minősítettek, értékük szerint meg fognak térítettni.

A bevonulás alkalmával a népfelkelési lap (igazolványi könyv) birtokosa a vasúton harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik ez a népfelkelési igazolványi lap (igazolványi könyv) azonban a vasúti, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behívott népfelkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetettik elő s a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. § a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

A magyar királyi honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfelkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, a hová mint népfelkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Kelt, 1915. évi április havában.